

dr. vitéz Irsy László, Schöplín Pogány Károly dr. és Viczián István dr. élén álló külön szerkesztő bizottság több munkatárs bevonásával állította össze és az Ipari Tanfolyamok Orsz. Vezetősége adta ki.

Az igen értékes és gazdag tartalmú könyv két részre osztható. Első fejezeteiben a gazdasági oktatást érintő időszerű és elvi jelentőségű szakközlemények és általános tudnivalók, a további részekben pedig a mezőgazdasági-, ipari- és kereskedelmi iskolák leírása, tanerőiknek felsorolása és különleges célkitűzéseiknek ismertetése van áttekintő és ügyes beosztásban felsorolva.

Az általános részben Dr. Damjanovich Lajos a gazdasági szakoktatás egységes igazgatásáról értekezik, Dengl János dr. pedig a gazdasági szaktanárképzés legújabb rendszerét, Dr. Halla Aurél a kereskedelmi szakoktatás időszerű kérdéseit, Dr. Józsa Béla a gazdasági szaktanítóképzést ismerteti. Lenkei Dezső dr. a tisztviselők és alkalmazottak illetményügyeiről, Schindler Aurél dr. pedig az alkalmassági vizsgákról közöl igen hasznos tudnivalókat. E közleményeket a négy érdekelt minisztérium személy- és ügybeosztása, a tankerületi kir. főigazgatóságok és az Országos Közoktatási Tanács szakosztályainak és tagjainak felsorolása követi.

A gazdasági szakiskolák a mű további részében három csoportra osztva kerülnek részletes megvilágításba. A mezőgazdaságiakat Dr. Locka Alajos, az ipariakat Dr. Schöplín Pogány Károly, a kereskedelmieket pedig Dr. Szakáll Zsigmond ismerteti.

Az évkönyv érdekes kiegészítője az összes tanerők jegyzéke és illetménybeosztása, valamint az ezernyi név betűrendes mutatója.

A különféle évkönyvek sorozatában a Szakoktatási Évkönyv tartalmas cikkeivel, ügyes összeállításával, tanulságos közleményeivel és táblázataival, valamint művészi fényképeivel tűnik ki és ragadja meg az olvasó figyelmét. A miniszter megbízatásának a szerkesztőbizottság és munkatársai elismerésre méltó módon tettek eleget és ezzel az érdeklődőknek és a gazdasági szakiskoláknak igen hasznos szolgálatot tettek. Az iskolák tanerői nélkülözhetetlen kalauzt kaptak az évkönyvvel és naponként vehetik igénybe pontos adatait. Remélhetőleg az évkönyv nemcsak az idén megjelent fehér holló lesz a szakoktatási irodalomban, de az elért szép siker annak sorozatos kiadását fogja eredményezni és ezzel jelentékenyen hozzájárul majd a gazdasági szakiskolák jobb megismeréséhez, — ami korunkban igen kívánatos, — azok nagyobb megbecsüléséhez, de fokozni fogja a működési eredmények kiszélesítését is.

A zsebalakú, 448 oldalas évkönyvet a Pallas Irodalmi Nyomdai Rt. készítette és az Ipari Tanfolyamok Vezetősége 2 pengő ellenében árusítja.

Gerhard Pfahler : „Warum Erziehung trotz Vererbung ?“, 154. old., Leipzig, 1936.

A mű különösen figyelemreméltó abból a szempontból, hogy bár a pedagógia és pszichológia szakavatott művelője — egyetemi professzor Giessenben — írta, mégsem elméleti célkitűzésű, hanem gyakorlati kérdéseket vet fel és praktikus tanácsokat ad minden neveléssel foglalkozó számára. Korunk erős érdeklődése a fajkutatás és az örökléstan iránt és a — különösen németnyelvű — hatalmas idevonatkozó irodalom sokakban hintette el azt a téveszmét, mintha az örökölt tulajdonságok kizárnák a nevelhetőséget és quasi minden lelki és jellembeli adottságunk egyedül az elődökéből következne. Ezekkel a ferde nézetekkel száll szembe — a sorok között, de félre nem ismerhető célzattal — Pfahler, amikor a példák hosszú sorát vonultatja fel arra, hogy a nevelés döntőleg hatott típusosan örökölt jellemekre is. A szerző felfogása

szerint a belső kereteket kétségkívül determinálják az örökléstan törvényei, de a keretek közeinek kitöltését a nevelés végzi és éppen azok a tulajdonságok, amelyek az emberek egymáshoz való viszonyát, népi és kulturális-történelmi közösségbe való tömörítését szabályozzák, nevelés által igenis erősen alakíthatók. Megállapítja, hogy nevelés nélkül az örökölt jellemű embertípusok legkiválóbbjainak az erői is parlagon hevernének vagy burjánzó tendenciát mutatnának és bizonyítja azt is, hogy a nevelés még a látszatra legreménytelenebb öröklési viszonyok esetében is társadalmisító hatással jár. Mindezt — ismétlem — gyakorlati példákon mutatja be és fejtegetéseiben az elmélet és gyakorlat mégis tökéletes szinbiózisban él. Ezzel mintegy feleletet ad azoknak, akik a teória teljes mellőzésével s az „aus der Praxis für die Praxis“ elvének kizárólagosságra juttatásával kívánnak a német neveléstudományban új utakat törni.

Dr. Aldobolyi Nagy Miklós.

Ottomár Wichmann, Erziehungs-u. Bildungslehre. Halle, 1935. Buchandlung des Waisenhauses. 368. l.

Wichmannak, a berlini egyetem pedagógia tanárának már 1930-ban megjelent könyve: „Eigengesetz u. bildender Wert der Lehrfächer“ elismerést keltett alapos tudományosságával és a reformpedagógia túlzásai ellen való fordulásával. Most megjelent terjedelmes és tartalmas műve is figyelmet érdemel.

Manapság neveléstani irni nehéz, sőt hálátlan feladat. A történeti átalakulások és világnézeti harcok folytán az eddig vitathatatlan rendszerek és gyakorlati eljárások kérdésesek és meghaladtak lettek. Az új szellemnek megfelelően új rend van kialakulóban, mely azonban még nem lezárt, megállapodott, kész, hanem élettelen és erőteljes alakulásban van. A neveléstudományra vár a feladat az új belátásokat tisztázni, igazolni, összeegyeztetni, rendezni, egészszé önteni, a részleteknek és az egésznek értelmet és súlyt adni.

A népi-politikai neveléstannak a nép egészéből, a történeti helyzetből kellene kiindulnia, ha induktíve akarna eljárni. Wichmann azonban deduktíve fejt ki gondolatait. A nevelés és művelés fogalmából és lényegéből indul ki és ezen az alapon kívánja a nevelés és művelés életterületét megérteni és befolyásolni. Ezért sokan korszerűtlenséggel és életidegenséggel vádolják. Tárgyilagos vizsgálat alapján azonban meg kell állapítani, hogy Wichmann ismeri és számításba veszi mindazt, amire a népnek ma szüksége van és azért megállapításai igen tanulságosak és értékesek. Több mint tíz évi kutatás és tapasztalat alapján foglal állást, ha nem is népi-politikai alapon, mindenkor korszerű, tiszta pedagógiai célzattal és eredménnyel.

A legfelsőbb neveléstudományi fogalmakból és alapelvekből indul ki és fokozatosan tárgyalja a nevelés összes részletkérdéseit és legapróbb mozzanatait. Már rövid bevezetése is igen tanulságos, mert a történeti háttért és pillanatot rajzolja meg és a különböző elméleteket nagy olvasottsággal és éleselméljűséggel új megvilágításba helyezi. Igazán mesteriek rendszertani fejtegetései, melyek tárgyilagosak, áttekinthetők, meggyőzőek.

Könyvének alapfogalma: a *többletnyújtás*. Szerinte a tágabb értelemben vett nevelés: „az önállóság értékelésével végbemenő egész eszmei hatás az emberre“, szűkebb értelemben véve pedig: „a kész, érett természet egész értékes hatása a fejletlen, de fejlődő ifjúságra“. „A nevelés minden körülmények között emberek eszmei találkozása az értékekkel. Az érték, melyet a gyermek addig nem ismert, befolyásolja azt, úgyhogy az értéket felveszi. Ez a fogalmazás kizár minden szubjek-